

delavnice Apno in tehnologija apna, ki sta se odvijala v Ljubljani, Škofji Loki in Praprečah pri Lukovici, ter znanstvenega simpozija v Zrečah in Skomarju pod naslovom Dediščina, spomeniki in njihovi lastniki.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 13. 2. 2004

Drugi članki ali sestavki/1.25

Jelka Skalicky

ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE; OE MARIBOR

1. Evidentiranje dediščine in priprava predlogov za vpis v register kulturne dediščine

Sočasno s pripravo strokovnih podlag za izdelavo dolgoročnih in srednjeročnih načrtov v občinah Kungota, Duplek in Pesnica sem evidentirala 63 enot etnološke kulturne dediščine. Pri pregledu terena teh občin sem revidirala tudi stanje etnoloških spomenikov.

Na osnovi evidentiranja stavbne dediščine v občinah Lenart, Benedikt, Cerkevnik, Sveta Ana v Slovenskih goricah, Ljutomer, Križevci, Veržej, Ormož, Slovenska Bistrica, Oplotnica, Šentilj, Maribor, Gorišnica, Kidričevo in Majšperk sem januarja in februarja 2003 za vpis v register dediščine pripravila 231 enot kulturne dediščine.

2. Priprava strokovnih podlag za razglasitev spomenikov državnega in lokalnega pomena

Strokovne podlage za razglasitev domačije Janež na Strojni (EŠD 702) za kulturni spomenik državnega pomena dostavljene Upravi RS za kulturno dediščino.

Strokovne podlage za razglasitev viničarije na Keblu, Slatina 13, za kulturni spomenik lokalnega pomena dostavljene Občini Kungota.

Strokovne podlage za razglasitev Jareninskega dvora, Polički vrh 1 (EŠD 7771), za kulturni spomenik lokalnega pomena.

3. Priprava, oziroma sodelovanje pri pripravi planskih dokumentov

Za ureditev vasi Spodnja Polskava, ki je zaščiteno naselbinsko območje, sem izdelala morfološko študijo naselja ter kul-

turnovarstvene pogoje za izdelavo ureditvenega načrta.

V zvezi z ureditvijo Ptujске gore, zaščitene vasi, sem izdelala elaborat z opisom in ovrednotenjem stavbne dediščine ter podala kulturnovarstvene pogoje za njeno ureditev.

Sodelovala sem pri izdelavi Strokovnih podlag za varstvo kulturne dediščine za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana občin Duplek, Kungota in Pesnica.

4. Dokumentiranje dediščine

Ob evidentiranju stavbne dediščine za izdelavo strokovnih podlag za občinske plane sem zaradi predvidene sanacije, obnove oziroma prenove, nadomestne gradnje ali ogroženosti dokumentirala posamezne etnološke spomenike in objekte stavbne dediščine:

Hiša Jelovec pri Makolah 58 - prenova; Hiša Stranske Makole 23 (EŠD 7047) - razpadajoče stanje; Hiša Spodnja Polskava 123 (EŠD 681) - obnova fasade, stavbnega pohištva; stara šola Žetale 13 - slabo gradbeno stanje; Gospodarsko poslopje Zavrč 3 - nadomestna gradnja; Poznogotska zidanica Vukovski dol 18 (EŠD 856) - sanacija; Gospodarsko poslopje ob župnišču Spodnji Jakobski dol - nadomestna gradnja; Klečaja (klet) Runeč 24 (EŠD 634) - slabo gradbeno stanje; Domačija Zrkovci, Ulica na Gorci 68 (EŠD 6082) - hiša v razpadajočem stanju, gospodarsko poslopje neustrezno prenovljeno; Hiša Kamnica, Cesta v Rošpoh 13 (EŠD 6064) - prenova podstrešja; Račji dvor Maribor (EŠD 6281) - nujna vzdrževalna dela na dvorcu; Hiša Levanjci 10 - obnova fasade in stavbnega pohištva; Domačija Zgornja Ščavnica 58 - prenova; Vodnjak ob dvorcu Železne dveri (EŠD 8750) - obnova; Domačija Burjak, Topla 3 (EŠD 7710) - prenova; Kordežev mlin ob potoku v Topli (EŠD 770) - rekonstrukcija mlina; Vinska klet Spodnje Prebukovje 16 (EŠD 7045) - obnova slamnate strehe; Hiša Drankovec 8 - prenova; Zidanica Zgornje Partinje 97 - sanacija ostenja, obnova strehe; Petovarjeva zidanica, Plešivica 22 - prenova; Vinska klet Pršetinci - obnova; Janeževa domačija na Strojni (EŠD 702) - obnova v neurju poškodovanih škodlastih streh na hiši, skednju in kašči; Naselje Biš - kamniti portali in vhodna vrata.

5. Spomeniškovarstveni projekti na objektih dediščine in na spomenikih

S finančno pomočjo Ministrstva za kulturo so leta 2003 po pripravljenih konservatorskih programih in pod našim nadzorom potekala obnovitvena dela:

- Marotove hiše na Šmartnem na Pohorju (EŠD 755) - nadaljevala se je obnova notranjščine (v kuhinji je ponovno postavljen zidan štedilnik), obnova fasade in vhodnega stopnišča.
- Domačije v Vitomarcih (EŠD 6653) - nadaljevala se je obnova notranjščine hiše ter obnova gospodarskega poslopja.
- Kurtnikove domačije (EŠD 42) - obnovljeni s škodlami krita streha, fasada in stavbno pohištvo. Pri sanaciji strešne konstrukcije je lastnik odstranil dva manjša »kukerla«, ki sta bila nameščena na južni in zahodni strani strehe ter namestil

samo eno, nekoliko večje strešno okno samo na južni strani strehe. Pri obnovi fasade je sicer upošteval naše smernice pri izvedbi gladkega ometa, fasadne profilacije in barve, vendar je namesto klasičnega ometa uporabil sodobne materiale, kar pa ni v skladu z našimi usmeritvami.

- Lastnik Murkove domačije na Mestnem vrhu (EŠD 8097), nekoč Herbersteinove viničarije je po konservatorskem programu in pod našim vodstvom nadaljeval z obnovo notranjščine hiše (obnovo opečnih tlakov in lesenih tramovnih stropov v veži, kuhinji in kleti, sanacijo lesenega kletnega ostenja) ter funkcionalno ureditvijo prostora za prešanje v gospodarskem posloplju.
- Turistično društvo Svečina je s pomočjo sponzorjev in javnih del nadaljevalo s sanacijo in prenovo viničarije oziroma zidanice na Keblu v Slatini 13. Po konservatorskem programu in pod našim strokovnim vodstvom so bila izvedena naslednja dela: sanacija temeljev ter kamnitega in lesenega ostenja, obnova obokane kleti in prostora z leseno prešo, rekonstrukcija gospodarskega posloplja, rekonstrukcija strehe in prekrivanje strehe z zareznikom, obnova stavbnega pohištva, ureditev kamnitega pločnika. Pri sanaciji smo po odstranitvi ilovnatga ometa z lesenega ostenja v bivalnem prostoru - »hiši«, ugotovili, da so bila primarna okna manjša, izdelana na smuk, v kuhinji so tik nad tlemi odkrita vratca in krušna peč v ostenju. V obnovljeni in urejeni stavbi bo Turistično društvo Svečina uredilo vinogradniški muzej. V ta namen je leta 2003 potekala delavnica za restavriranje pohištva in predmetov, ki jo je vodil Pokrajinski muzej Maribor.
- Lastnik je nadaljeval z obnovitvenimi deli Burjakove domačije v Topli. Za obnovo škodlastih streh na kašči in skednju je v prejšnjih letih dobil nekaj denarne pomoči od kulturnega ministrstva, lansko leto pa je nadaljeval s prenovo notranjščine hiše, prenovo skednja in urejanjem dvorišča v lastni režiji. Dela so potekala usklajeno z našo službo. V programu je tudi prenova hleva, ki je lociran pod domačijo ob potoku poleg mlina. Za prenovo hleva je bil lansko leto izdelan konservatorski program.
- Na osnovi naših kulturnovarstvenih pogojev in konservatorskega nadzora se je leta 2003 nadaljevala:
 - prenova grajskega marofa v Ormožu,
 - prenova gospodarskega posloplja Vreznerjeve domačije v Ciringi,
 - obnova gospodarskega posloplja, ki stoji v sklopu Jareninskega dvora na Poličkem vrhu (EŠD 7771).
- Za Jareninski dvor (EŠD 7771), vinogradniški dvorec benediktinskega samostana iz Admonta sem izdelala konservatorski program obnove in prenove.
- Na osnovi sondiranja fasade na hiši Lovrenc na Dravskem polju 11, stara gostilna Pri lipi sem izdelala konservatorski program za obnovo fasade in stavbnega pohištva. Obnova je potekala pod nadzorom zavoda.

6. Udeležba na strokovnih srečanjih

Udeležila sem se strokovne delavnice Apno in tehnologija apna (Ljubljana, Škofja Loka, Praperče pri Lukovici), 20.-29. maj 2003.

7. Razno

Pri projektu Mladi za napredek Maribora (raziskovalne in inovacijske naloge osnovno- in srednješolcev) sodelujem kot predsednik komisije za področje Naravna in kulturna dediščina ter kot član za področje Gradbeništvo in arhitektura.

Leta 2003 sem za mentorje raziskovalnih nalog pripravila predavanje o stavbni dediščini.

Datum prejema prispevka v uredništvo: 13. 2. 2004

Drugi članki ali sestavki/1.25

Andrejka Ščukovt

ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE; OE NOVA GORICA

1. Evidentiranje in dokumentiranje dediščine, priprava predlogov za vpis v register dediščine in strokovnih podlag za prostorske dokumente

Evidentirala oz. revidirala sem stavbno dediščino za izdelavo planskih dokumentov na območju občine Bovec in Miren - Kostanjevica. Za te enote dediščine, domačije, posamične objekte ali območja sem pripravila okoli 50 predlogov za vpis v register dediščine.

2. Dokumentiranje dediščine

Poleg dela opisanega pod točko 1 (vpis enot v ZRD, cca dvajset predlogov) sem evidentirala in dokumentirala stavbno dediščino v vasi Kuk v Baški grapi, Dolenji Trebuši - na teritoriju rečne doline Hotenja in v Šebreljah na Cerkljanskem. Tehnična ekipa zavoda je izmerila obstoječa stanja naslednjih enot etnološke dediščine: Trenta - Domačija Trenta 1, Gorenji Novaki - Klet Gorenji Novaki 32, Zavratac - Kašča pri Možinotu, Idrija - Hiša Idrija 37. Dosjeje enot etnološke dediščine in spomenikov sem dopolnila še s fotodokumentacijo in terenskimi zapiski.